

«ՍԻՈՆ»-Ի ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ամմանաբնակ Տիար Օ. Պ. կը հարցնէ.

1) Ինչ՞մը Շարաթ օրեր ևս Ս. Պատարազ կը մատուցանենք.

2) Հայց. Եկեղեցւոյ աւանդութեան հակառակ չէ՞ Երեկոյան ժամուն Ս. Պատարազ մատուցանել:

1) Շարաթը, Հին Ուխտի սուրբ օրը, իր սրբութիւնը, քրիստոնէական իմաստով, կիրակիին փոխանցելէ ետք իսկ չէ դադարձ քան մը պահելէ այդ սրբութենէն, իբրեւ երկրորդ յուրիական օրը եօթնեակին: Ասիկա ճիշդ է մանաւանդ մեր Եկեղեցւոյ պարագային, որ այդ օրը սանձաւորած է կարեւորագոյն իր սուրբերու տօնախմբութեան յիշատակին: Այսպէս, մեր հաւատոյ հօր՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի յիշատակին նուիրուած երեք տօները, Հայաստան աշխարհի առաջին Լուսաւորիչներու և առաջին վկայունիի (Ս. Սանդուխտ կոյս), Թարգմանիչ վարդապետներու, մեր Եկեղեցւոյ մեծ հայրապետներէն Մեծն Ներսէսի և Ս. Սահակի, Ս. Գէորգոյ, Ս. Հրեշտակապետոց, Տիեզերական երեք ժողովներու և Ընդհ. Եկեղեցւոյ մեծ հայրապետներու յիշատակը կը կատարենք այդ օրը: Բաց աստի, Երուսաղէմի մէջ, որ ծննդավայրն ու կեդրոնն է քրիստոնէութեան, և ուր ունինք փառաւոր վանք, պատանուէի Միաբանութիւն և Սրբաւեղեաց մէջ օտարներու նախանձը գրգռող իրաւունքներ, գծուարթ է կիրակնօրեայ Պատարազի մատուցումը նկատուի բաւարար: Ունինք նաեւ Սուրբ Գլխադրի մատուռը, ուր յամախակիօրէն Ս. Պատարազ մատուցանելու առիթը կը տրուի մեզի այդ կերպով:

2) Ըստ մեր և միւս Արեւելեան Եկեղեցիներու սովորութեան, Ս. Պատարազ կը մատուցուի միմիայն առաւօտեան ժամերուն, սկսեալ կէս գիշերէն: Հայց. Եկեղեցին երկու բացառութիւններ ըրած է այս կէտին շուրջ, քրիստոնէական կօծի երկու մեծագոյն տօներուն — Ս. Ծնունդ և Ս. Զատիկ — նախօրեակներուն Պատա-

րագները առաւօտեան մատուցանելու փոխարէն թողելով երեկոյան ժամերուն, յետ Ճրագալոյցի արարողութեան, և կը սկսի զանօնք ոչ երեկոյան խորինէն, այլ ճաշու ժամամուտը կանխող ՁՐՐՆԻՍԻ Թագաւորութիւնն չոր և ... յէն: Երուսաղէմի մէջ ուրիշ բացառութիւն մըն ալ ունի գոյութիւն, երբ այսպէս կոչուած Ուխտաւորաց Համբաւձումի (զոր ընդհանրապէս կը կատարենք Գալատեան կիրակիին) նախօրը օրը, Հիլովմէն ետք, իրաւունքը տրուած է մեզի Պատարազ մատուցանելու Համբարձման մատրան մէջ:

Այս առթիւ, աւելորդ չենք նկատեր մեր ընթերցողներուն տալ նեղեալ տեղեկութիւնները: Ըստ Ս. Տեղեաց մէջ տիրող իրաւակարգին, Սրբավայրերու մէջ մեծագոյն իրաւասութեան տէր երեք հոմայնքներն — Լատին, Յոյն, Հայ — իւրաքանչիւրը իրաւունք ունի տարուան մէջ մէկ անգամ Ս. Պատարազ մատուցանելու Համբարձման բուն մատրան մէջ: Նկատելով որ Լատիններ չունին պզտիկ կամ Մեծ պանիոն Համբարձում կոչուածք այլ տարին մէկ անգամ, Համբարձման տօնին միայն հանդիսութիւն կը կատարեն յիշեալ սրբավայրին վրայ, այդ առթիւ կը մատուցանեն Համբարձման մատրան մէջ իրաւունքի իրենց Պատարազը: Մինչ Յոյներ և Հայեր չկարենալով ընել այդ — քանի որ երեմն տօնը նոյն օրը զուգադիպելով՝ Սրբավայրը դրուած կ'ըլլայ Լատինաց իրաւասութեան ներքեւ — այդ իրաւունքը վերապահած են ճիշտաւորաց Համբարձումին, զոր մէջ կը կատարէինք տաեան մը Տիսեսի կիրակիին և ապա, նկատելով որ Ս. Զատիկի առթիւ եկող ուխտաւորներ ու կը ժամանեն, Ծաղկազարդը կանխող կիրակիին, մինչ Յոյներ՝ Ղազարու յարութեան Շք. օրը:

Այլ Պատարագները կը մատուցուին մատրան կողքին շինուած վրանին տակ:

Վերջերս տեղեկացանք թէ Եւրոպայի մեր կարգ մը թեմերուն մէջ, մղուած հաւատարար տեղական պահանջներէ, ետք դաւած է երեկոյան ժամերուն Ս. Պատարազ մատուցանելու օտարամուտ սովորութիւնը: